

Oslo kommune
Rådhuset
0037 OSLO

Deres ref
200909783-7

Vår ref
201000392-2

Dato
10.09.2010

Vedrørende tillatelse til igangsetting av arbeid med reguleringsplan for krysningsspor ved Movatn stasjon, Nittedal og Oslo kommuner

Vi viser til Oslo kommunes brev av 15. januar 2010, oversendt fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus av 28. januar 2010 med fylkesmannens tilrådning.

Saken gjelder kommunens anmodning om tillatelse til igangsetting av arbeid med reguleringsplan for krysningsspor ved Movatn stasjon i Oslo og Nittedal kommuner etter markaloven § 6 første ledd, jf. § 7. Miljøverndepartementet gir med dette kommunen tillatelse til igangsetting av planarbeidet. Kommunen må ta hensyn til virkningene for friluftsliv, naturopplevelse og idrett i tillegg til landskap og natur- og kulturmiljø slik at planen lar seg forene med markalovens formål. Kommunen må velge løsninger som sikrer at ulempene for de hensyn loven skal ivareta blir så små som mulig, både når det gjelder utformingen av tiltaket og gjennomføringen av nødvendige anleggsarbeider. Vi ber kommunen vurdere å stille vilkår om jernbaneundergang som en tilrettelegging for friluftslivet. Departementet forutsetter at konsekvensene for landskapet synliggjøres i planarbeidet. Det vises for øvrig til de forutsetninger som fremgår av igangsettingstillatelsen.

Bakgrunn

Oslo kommune viser til at Jernbaneverket har behov for utvidelse av dagens krysningsspor ved Movatn stasjon. I dag er det krysningsspor for godstog på 300 meters lengde, og Jernbaneverket ønsker å legge til rette for godstog med opp til 600 meters lengde. Dette innebærer at det er behov for et krysningsspor med opptil 1 km lengde, mens krysningssporet ved Movatn stasjon i dag har en lengde på vel 400 meter.

Oslo kommune viser til at nytt krysningsspor, i følge Jernbaneverket, innebærer en mindre utvidelse av eksisterende trasé og at hensynet til friluftsliv og naturverninteresser vil bli tillagt stor vekt. Tiltaket muliggjør også, i følge Jernbaneverket, forbedring av forholdene ved Movatn stasjon. Jernbaneverket har vurdert flere alternativer for lokalisering av krysningsspor, og anbefaler videre utredning av to alternativer. Det ene ligger ved Movatn stasjon, dels i Oslo og dels i Nittedal kommune (heretter kalt alternativ 1). Det andre alternativet innebærer å legge et nytt spor parallelt med jernbanelinjen i nordlig retning fra Movatn stasjon mellom Movatn og Rotnes, i sin helhet i Nittedal kommune (heretter kalt alternativ 2).

Oslo kommune viser til at dersom prosessen resulterer i at alternativ 2 blir foretrukket, vil sluttbehandling kun skje i Nittedal kommune.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen viser i sin tilrådning 28. januar 2010 til markaloven § 7 der det fremkommer at kommunale planer kan åpne for offentlige infrastrukturanlegg uten hensynet til byggeforbudet i §§ 4 og 5 i markaloven. Jernbane er et type tiltak som kan tillates gjennom plan, jf § 7 første ledd nr 4.

Fylkesmannen viser til at tiltaket vil medføre økt kapasitet for godstrafikk mellom Oslo og Bergen slik at gods som i dag trafikkeres landeveien vil kunne overføres til jernbane. Det vises videre til at tiltaket trolig vil gi fordeler for persontrafikk på Gjøvikbanen og at det vil kunne øke jernbanekapasiteten på øvrige jernbanestrekninger. Fylkesmannen anfører at tiltaket støtter opp under nasjonale mål om å overføre frakt av gods fra vei til jernbane og å gjøre jernbane mer attraktiv for persontransport, noe som fylkesmannen anser svært positivt i et klima- og miljøperspektiv og ut fra trafikksikkerhetsmessige hensyn.

Fylkesmannen viser til at alternativ 1 om utvidelse ved Movatn stasjon vil innebære et betydelig landskapsinngrep i et meget viktig og attraktivt friluftsområde. Her ligger Søndre og Nordre Movatn og et omfattende nett av stier og turveier som brukes intensivt både sommer og vinter. Fylkesmannen uttaler: "Vi finner allikevel ikke at dette forhold alene tilsier at en utvidelse av krysningssporet eller etablering av et nytt [krysningsspor] noe nord for stasjonen ikke kan gjennomføres, med henvisning til § 7 i markaloven og tiltakets positive konsekvenser for miljø og klima."

Fylkesmannen anbefaler på denne bakgrunn at det gis tillatelse til oppstart av arbeid med reguleringsplan forkrysningsspor ved Movatn stasjon. Fylkesmannen viser imidlertid til at det er meget viktig at det settes strenge krav om at tiltaket må ta betydelig hensyn til natur- og friluftsinnteresser. Fylkesmannen mener at blant annet følgende må ses hen til:

- Det må vises til hvordan tiltaket vil bli anlagt med sikte på å skape minst mulig negative konsekvenser for friluftsliv og naturmiljø, herunder krav om avbøtende tiltak.
- Det må stilles vilkår om konkrete tiltak for å bedre mulighetene for friluftsliv i området, slik at tiltaket også kan gi positive konsekvenser. Særlig ved Movatn stasjon er det flere muligheter for dette, for eksempel ved å legge bedre til rette for bading og rekreasjon ved vassdraget og ved å lage en bedre adkomst fra stasjonen og frem til sti- og turveinett på den andre siden av vannene. Fylkesmannen anbefaler at det stilles vilkår om tilrettelegging for friluftsliv ved Movatn stasjon for begge alternativer.
- Konsekvenser for naturmiljøet må utredes.
- Det må redegjøres for hvordan adkomst til området skal løses i anleggsperioden.
- Det må redegjøres for grad av terrenginngrep og landskapspåvirkning. Landskapsbildet er en viktig faktor for friluftsliv og naturopplevelse.

Fylkesmannen viser til at det er viktig at alternativene utredes grundig, også nullalternativet, slik at det gis et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag.

Departementets vurderinger

Markalovens formål er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett. Loven skal også bevare et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø med kulturminner. Samtidig skal det tas hensyn til bærekraftig bruk til andre formål. I henhold til markaloven § 7 kan kommunale planer åpne for visse nærmere bestemte tiltak. Det omsøkte tiltaket omfattes av markaloven § 7 første ledd nr 4, offentlig infrastrukturprosjekt. Departementet finner derfor at planlegging i forbindelse med krysningsspor ved Movatn kan starte opp. Planen må la seg forene med markalovens formål. Kommunens endelige vedtak av plan må stadfestes av departementet før planen får rettsvirkning etter plan- og bygningsloven.

Kommunen må i planarbeidet velge løsninger og avbøtende tiltak som sikrer at konfliktene med lovens formål blir så små som mulig, både når det gjelder utformingen av tiltaket og når det gjelder gjennomføringen av nødvendige anleggsarbeider. Oslo kommune må således i den videre planleggingen legge særlig vekt på å finne løsninger som i minst mulig grad påvirker friluftsliv, naturopplevelse og idrett samt landskap, natur- og kulturmiljø på en negativ måte.

Departementet ber kommunen vurdere å stille vilkår om å tilrettelegge for friluftsliv ved Movatn stasjon for begge alternativer, eksempelvis ved jernbaneundergang for gående og syklende.

Eventuelle tiltak i Marka må sammen med markaloven også vurderes etter naturmangfoldloven kapittel II. Kommunen må derfor i henhold til naturmangfoldloven § 7 legge prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 til grunn som retningslinjer ved vedtakelse av plan, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt

hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Forvaltningsmålene i §§ 4 og 5 trekkes også inn i skjønnsutøvingen. De nevnte bestemmelser i naturmangfoldloven skal således inngå som en integrert del av saksbehandling etter plan- og bygningsloven. For å kunne gjennomføre vurderingene etter naturmangfoldloven er det viktig at utredningen fremskaffer kunnskap slik at det kan vurderes etter naturmangfoldloven.

Oslo og Nittedal kommuner må dermed særlig legge vekt på følgende momenter i den videre planleggingen:

- Departementet ber kommunen vurdere å stille vilkår om å tilrettelegge for friluftsliv ved Movatn stasjon for begge alternativer, eksempelvis ved jernbaneundergang for gående og syklende.
- Tiltakets virkninger for friluftsliv, naturopplevelse og idrett, samt for landskap, kulturlandskap og kulturmiljø med kulturminner, må utredes og vurderes.
- Tiltakets mulige konsekvenser for naturmiljøet, herunder for eventuelle truede eller nær truede rødlistearter og for viktige naturtyper, må utredes og vurderes.
- Avbøtende tiltak må vurderes.
- Det må tas sikte på minst mulig terrengmessige inngrep og landskapspåvirkning.
- Det må redegjøres for hvordan adkomst til området skal løses i anleggsperioden.

Konklusjon

Departementet gir med dette tillatelse til igangsetting av arbeid med reguleringsplan i henhold til markaloven § 6 første ledd, jf § 7 første ledd nr 4. I planarbeidet må det legges særlig vekt på de momenter departementet har påpekt ovenfor.

For å få rettsvirkninger etter plan- og bygningsloven, må kommunens endelige planvedtak i saken stadfestes av Miljøverndepartementet, jf. markaloven § 6 annet ledd. Departementet kan i den forbindelse gjøre de endringer som anses nødvendige. Tillatelse til igangsetting av arbeid med reguleringsplan innebærer ikke at det gis forhåndstilsagn om at kommunens fremtidige planvedtak vil bli stadfestet av departementet.

Det legges til grunn at det utredes med sikte på å oppfylle kravene etter naturmangfoldloven. Kommunen må i sitt vedtak legge prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 til grunn som retningslinjer, og det må fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen i saken.

Departementets tillatelse til igangsetting av arbeid med reguleringsplan er en prosessledende beslutning som ikke kan påklages.

Departementet minner for øvrig om at bestemmelsene om arkeologisk registrering etter kulturminneloven gjelder i tillegg til markaloven. Videre gjelder krav om tillatelse eller konsesjon etter andre lover i tillegg til markaloven.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Linda Lund
rådgiver

Kopi:

Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Fylkesmannen i Buskerud

Fylkesmannen i Oppland

Fylkesmannen i Østfold

Asker kommune

Bærum kommune

Enebakk kommune

Gjerdrum kommune

Hobøl kommune

Hole kommune

Jevnaker kommune

Lier kommune

Lunner kommune

Lørenskog kommune

Nannestad kommune

Nittedal kommune

Oppegård kommune

Ringerike kommune

Rælingen kommune

Røyken kommune

Skedsmo kommune

Ski kommune